

JAK ZAŁOŻYĆ FUNDACJĘ?

Autorka: Beata Kwiatkowska (Informatorium)

3w* 007, stan prawny 1.12.2008

I. WSTĘP	3
II. FUNDACJA – WYJAŚNIENIE POJĘĆ	4
1. Czym jest fundacja?	4
2. Czym różni się fundacja od stowarzyszenia?	4
3. Od pomysłu do rejestracji – etapy zakładania fundacji	6
III. FUNDATOR – KTO MOŻE ZAŁOŻYĆ FUNDACJĘ	7
IV. AKT FUNDACYJNY	8
1. Czym jest akt fundacyjny?	8
2. Dla jakich celów można powołać fundację?	9
3. Jaką wartość może mieć fundusz założycielski?	10
4. Jakie są koszty aktu notarialnego?	11
V. STATUT FUNDACJI	13
1. Czym jest statut i kto go tworzy?	13
2. Jakie są obowiązkowe i uzupełniające elementy statutu fundacji?	14
VI. REJESTRACJA FUNDACJI W KRS	18
1. Gdzie rejestruje się fundację?	18
2. Kto i w jakim terminie składa wniosek o rejestrację?	19
3. Jak złożyć wniosek?	19
4. Z czego składa się wniosek o rejestrację?	20
5. Ile kosztuje rejestracja fundacji w KRS?	22
6. Ile czasu ma sąd na odpowiedź na wniosek o rejestrację?	23
VII. ODWOŁANIA I ODMOWA REJESTRACJI FUNDACJI	24
1. Kiedy sąd może odmówić rejestracji?	24
2. Jak, do kogo i kiedy można odwołać się?	24
VIII. PRZEDSTAWICIELSTWA FUNDACJI ZAGRANICZNYCH	25
IX. OBOWIĄZKI FUNDACJI PO ZAREJESTROWANIU W KRS (REGON, KONTO, NIP, SPRAWOZDAWCZOŚĆ)	27
X. WNIOSEK O ZWOLNIENIE Z OPŁATY ZA REJESTRACJĘ W KRS I WZORY PISM, UCHWAŁ	29
XI. GDZIE MOŻNA UZYSKAĆ INFORMACJE DOTYCZĄCE ZAKŁADANIA I REJESTRACJI FUNDACJI	32

© Stowarzyszenie Klon/Jawor

Przedruki lub przenoszenie całości lub części tej publikacji na inne nośniki możliwe wyłącznie za zgodą właścicieli praw autorskich.

Autorka:

Beata Kwiatkowska (Informatorium)

Redakcja:

Renata Niecikowska (Stowarzyszenie Klon/Jawor)

Niniejsza publikacja powstała z zachowaniem wszelkiej staranności o rzetelność, jednak wydawca nie ponosi odpowiedzialności za skutki zastosowania się do porad zamieszczonych w broszurze lub posłużenia się wzorami udostępnionych dokumentów.

Seria powstała w ramach Programu Towarzystwa Wzajemnej Informacji
Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI

POLISH-AMERICAN
FREEDOM FOUNDATION

ISBN 978-83-60337-85-1

Warszawa 2008

PODSTAWA PRAWNA:

- Ustawa z dn. 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz. U. z 1991 r., Nr 46, poz. 203 z późn. zm.)
- Ustawa z dn. 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.)
- Ustawa z dn. 24 kwietnia 2003 r. Przepisy wprowadzające ustawę o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 874 z późn. zm.)
- Ustawa z dn. 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 1964 r., Nr 16, poz. 93 z późn. zm.)
- Ustawa z dn. 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.)
- Ustawa z dn. 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2001 r., Nr 17, poz. 209 z późn. zm.)
- Ustawa z dn. 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 z późn. zm.)
- Ustawa z dn. 13 lutego 1984 r. o funkcjach konsulów Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2002 r., Nr 215, poz. 1823 z późn. zm.)

I. WSTĘP

Działalność społeczna może przyjmować formy mniej lub bardziej zorganizowane i sformalizowane. Często włączamy się w akcje społeczne, które przyciągają z powodu ważnego naszym zdaniem celu i których organizatorzy budzą nasze zaufanie. Sami również możemy stać się inicjatorami takich przedsięwzięć, jeśli tylko mamy ciekawe pomysły, dużo energii i oczywiście czas.

Prawo tworzenia i działania w organizacjach społecznych jest prawem zapewnionym przez Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej (art. 12): „Rzeczpospolita Polska zapewnia wolność tworzenia i działania związków zawodowych, organizacji społeczno-zawodowych rolników, stowarzyszeń, ruchów obywatelskich, innych dobrowolnych zrzeszeń oraz fundacji.”

Zorganizowana działalność społeczna może przyjmować różne formy przewidziane przez prawo. Opisuje się ją jako działalność sektora pozarządowego, odróżniając tym samym od sektora państwowego (finansów publicznych) i sektora prywatnego (organizacji oraz instytucji, których działalność nastawiona jest na zysk).

Sektor pozarządowy, nazywany też często III sektorem, tworzą organizacje działające społecznie non-for-profit (nie dla zysku). Oficjalna definicja organizacji pozarządowych została sformułowana w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Zgodnie z nią „organizacjami pozarządowymi są, niebędące jednostkami sektora finansów publicznych, w rozumieniu przepisów o finansach publicznych, i niedziałające w celu osiągnięcia zysku, osoby prawne lub jednostki nieposiadające osobowości prawnej utworzone na podstawie przepisów ustaw, w tym fundacje i stowarzyszenia”.

Celem niniejszej broszury jest przedstawienie podstawowych informacji dotyczących powoływania jednego z podstawowych typów organizacji pozarządowych w Polsce – fundacji. W kolejnych rozdziałach znajdują się odpowiedzi na pytania, czym jest fundacja, kto może ją ustanowić i w jaki sposób oraz informacje o podstawowych obowiązkach związanych z rozpoczęciem działalności. Ostatnie rozdziały zawierają wzory uchwał oraz wskazówki, gdzie możemy szukać pomocy, jeśli zdecydujemy się założyć fundację. Dodatkowo wymieniono publikacje, które uzupełniają niniejszy tekst o informacje dotyczące konstruowania statutu fundacji i rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym.

II. FUNDACJA – WYJAŚNIENIE POJĘĆ

1. Czym jest fundacja?

Fundacje powstają i działają na podstawie przepisów Ustawy z dn. 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach – dalej w tekście zwanej ustawą. Ustawa nie zawiera definicji fundacji, ale z poszczególnych zapisów wynikają podstawowe cechy tego typu organizacji. Odwołując się do tych zapisów, można podać następującą definicję fundacji.

Fundacja jest organizacją pozarządową powoływaną dla celów społecznie lub gospodarczo użytecznych, wyposażoną w majątek przeznaczony na realizację tych celów, ustanawianą przez fundatora w akcie fundacyjnym, uzyskującą osobowość prawną z chwilą wpisania do Krajowego Rejestru Sądowego.

Istotą fundacji jest zatem istnienie majątku przeznaczonego przez fundatora na publicznie użyteczny cel. Opiekę nad majątkiem oraz odpowiedzialność za realizację celów przejmują, po zarejestrowaniu fundacji, zarząd.

Czy fundacja jest organizacją społeczną?

Fundacja może skupiać wokół siebie ludzi chcących wspierać jej działalność jako darczyńcy, jako wolontariusze, może zatrudniać pracowników. W fundacji nie istnieje jednak członkostwo (tak jak np. w stowarzyszeniu). Z tego faktu, między innymi, wynikały rozbieżności w orzecznictwie sądowym, co do możliwości uznania fundacji za organizację społeczną. Naczelny Sąd Administracyjny stwierdził jednak, że często stosowane w prawie pojęcie „organizacji społecznej”, nie jest doprecyzowane i nie są znane kryteria, na podstawie których można zakwalifikować daną organizację jako organizację społeczną. NSA ustalił, że **fundacji przysługuje status organizacji społecznej i jako taka organizacja może zgłaszać swój udział w roli uczestników w postępowaniach przed sądami administracyjnymi** (sygn. II OPS 4/05).

2. Czym różni się fundacja od stowarzyszenia?

Osoby podejmujące decyzję o sformalizowaniu swojej działalności społecznej często nie mają pewności, co do najkorzystniejszej formy, jaką te działania mogłyby przyjąć. Nie wiedzą, co byłoby właściwsze – ustanowienie fundacji, czy założenie stowarzyszenia. Warto zaznaczyć, że możliwości działania i uzyskiwa-

nia środków finansowych, zarówno dla fundacji, jak i dla stowarzyszenia są takie same. Różnice wiążą się ze sposobem organizacji wewnętrznej – opisuje je tabela w dalszej części tekstu.

stowarzyszenie	fundacja
cel	
• cel dowolny (jeśli zgodny z prawem) • cel niezarobkowy • cel może polegać na wspieraniu własnych członków	• cel społecznie lub gospodarczo użyteczny • cel niezarobkowy • cel nie może polegać na wspieraniu fundatora lub jego bliskich
majątek	
• nie jest potrzebny na etapie zakładania stowarzyszenia • członkowie płacą obowiązkowe składki	• niezbędny na etapie tworzenia fundacji – bez przekazania przez fundatora majątku fundacja nie powstanie • wyczerpanie majątku oznacza likwidację fundacji
założyciele	
• minimum 15 osób • osoby fizyczne • osoby mające pełną zdolność do czynności prawnych • obywatele polscy • cudzoziemcy, jeśli mają miejsce zamieszkania w Polsce	• fundator – jeden lub kilku (osoby prawne lub fizyczne) • osoby fizyczne – Polacy i cudzoziemcy (bez względu na miejsce zamieszkania) oraz osoby prawne – mające siedzibę w Polsce lub zagranicą
członkowie	
• ludzie są kapitałem stowarzyszenia • zmniejszenie liczby członków poniżej 15 oznacza likwidację stowarzyszenia • walne zgromadzenie członków to najwyższa władza • członkami mogą być cudzoziemcy, jeśli zezwala na to statut • członkami mogą być osoby prawne, ale wyłącznie, jako członkowie wspierający (nie mają prawa głosu we władzach stowarzyszenia)	brak członkostwa
organy (władze)	
• zarząd (obowiązkowy) • obowiązkowy organ kontroli wewnętrznej (np. komisja rewizyjna)	• zarząd (obowiązkowy) • nieobowiązkowy organ kontroli wewnętrznej (np. rada fundacji, komisja rewizyjna)
nadzór i kontrola zewnętrzna	
nadzór sprawuje starosta powiatu właściwy ze względu na siedzibę stowarzyszenia	nadzór sprawuje właściwy minister wskazany przez fundatora i starosta powiatu właściwy ze względu na siedzibę fundacji

stowarzyszenie	fundacja
sprawozdawczość	
brak corocznych obowiązków sprawozdawczych wobec organu nadzoru (starosta)	obowiązek corocznego składania sprawozdań wobec organu kontroli zewnętrznej, czyli właściwego ministra
czas rejestracji	
sąd rozpoznaje wniosek o zarejestrowanie stowarzyszenia nie później niż w ciągu 3 miesięcy od daty złożenia wniosku	sąd rozpoznaje wniosek o zarejestrowanie fundacji nie później niż w ciągu 7 dni od daty złożenia wniosku

3. Od pomysłu do rejestracji – etapy zakładania fundacji

Od pomysłu na powołanie fundacji, do chwili rozpoczęcia przez nią działalności, musimy przejść przez kilka etapów. Są one niezbędne, aby fundacja mogła uzyskać osobowość prawną.

Niezbędne dla powołania fundacji są:

1. Wola fundatora, aby założyć fundację, wyrażona w tzw. akcie fundacyjnym.
2. Opracowanie statutu, czyli dokumentu określającego organizację i sposób działania fundacji.
3. Złożenie wniosku rejestrowego o wpisanie fundacji do Krajowego Rejestru Sądowego (KRS).
4. Wpisanie fundacji do KRS.

Trzy pierwsze zadania należą zasadniczo do fundatora (zasadniczo, bo fundator może wyznaczyć pełnomocnika, który będzie działał w jego imieniu, a wniosek do KRS może złożyć też zarząd). Ostatnie zadanie, czyli wpis do KRS, należy do sądu. W kolejnych rozdziałach omówiony zostanie każdy z etapów powstawania fundacji. Zacznijmy jednak od informacji, kto może zostać fundatorem.

III. FUNDATOR – KTO MOŻE ZAŁOŻYĆ FUNDACJĘ

Osobę tworzącą fundację nazywamy **fundatorem**. Fundatorem może zostać zarówno obywatel polski jak i cudzoziemiec, ponieważ, zgodnie z ustawą, „fundację mogą ustanowić osoby fizyczne niezależnie od ich obywatelstwa i miejsca zamieszkania” (art. 2 ust. 1).

Fundację może powołać również osoba prawna (np. uczelnia wyższa, firma prywatna), której siedziba mieści się w Polsce lub za granicą. Fundatorów może być kilku – kilka osób fizycznych, kilka osób prawnych lub grupa składająca się z jednych i drugich.

Rolą fundatora jest złożenie oświadczenia (w formie aktu notarialnego) o ustanowieniu fundacji zawierającego informację o celu, dla którego fundacja powstaje i o majątku przeznaczonym na ten cel oraz sporządzenie statutu. Fundator może wyznaczyć inną osobę, jako odpowiedzialną za te zadania (więcej na ten temat patrz w rozdziałach o akcie fundacyjnym i statucie fundacji).

Warto pamiętać, że rola fundatora po zarejestrowaniu fundacji jest zakończona, a odpowiedzialność za majątek i działania fundacji przejmuje zarząd. Fundator, który chciałby włączyć się w działania ustanowionej przez siebie fundacji (np. wejść w skład zarządu), może to zrobić tylko wówczas, kiedy statut fundacji będzie zawierał zapisy określające funkcję, którą fundator miałby pełnić.

IV. AKT FUNDACYJNY

1. Czym jest akt fundacyjny?

Fundator wyraża wolę powołania fundacji w akcie fundacyjnym.

Akt fundacyjny to oświadczenie woli zmierzające do ustanowienia fundacji, określające cel fundacji i majątek przeznaczony na realizację tego celu.

Ustawa wymaga, żeby oświadczenie woli fundatora o ustanowieniu fundacji miało formę aktu notarialnego. Fundator składa je więc przed notariuszem (wzór oświadczenia woli podany został w ostatnim rozdziale broszury). Wyjątkiem od powyższej sytuacji jest ustanowienie fundacji w testamencie – art. 3 ust. 1 – 3. Jeśli fundatora reprezentowałby pełnomocnik, to osoba ta musi mieć pełnomocnictwo ustanowione również w formie aktu notarialnego (art. 99 par. 1 k.c. w zw. z art. 3 ust. 1 ustawy o fundacjach).

Oświadczenie woli o ustanowieniu fundacji może zostać złożone również za granicą. Ma ono wówczas taką samą moc, jak złożone przed notariuszem w Polsce, pod warunkiem jednak, że sporządzony jest przez polskiego konsula i po uzyskaniu od Ministra Sprawiedliwości pisemnego upoważnienia wydanego na wniosek ministra właściwego do spraw zagranicznych (art. 19 ust. 4 i 5 Ustawy z dn. 13 lutego 1984 r. o funkcjach konsułów Rzeczypospolitej Polskiej).

Oświadczenie woli o ustanowieniu fundacji musi zawierać informację o celu powstania fundacji oraz majątku przeznaczonym na jego realizację. Fundator może również w oświadczeniu wskazać ministra, który będzie sprawował nadzór nad fundacją. Wybierając właściwego ministra, należy przywrzeć się głównym celom fundacji i wskazać tego, z którego zakresem działań one się wiążą.

Zanim fundator uda się do notariusza (który sporządzi akt notarialny), najpierw podejmuje decyzję, jakiej wartości majątek przeznaczy dla fundacji i jakim celem ten majątek posłuży. Jeśli fundatorów jest kilku, to muszą rozstrzygnąć między sobą, jakie dokładnie środki przekaże każdy z nich. Gdy na fundusz założycielski składają się, np. dzieła sztuki, dom, samochód, to muszą zostać wcześniej wycenione.

Czy można odwołać akt fundacyjny?

Akt fundacyjny ma charakter zobowiązania, co oznacza, że fundator zobowiązuje się w nim do przekazania określonego majątku na rzecz tworzonej fundacji. Obowiązek ten musi zostać zrealizowany po uzyskaniu przez fundację osobowości prawnej, a do tego czasu jest zawieszony. Konsekwencją tego jest dopuszczalność odwołania aktu fundacyjnego (art. 61 par. 1 k.c.). Odwołanie jest możliwe do czasu wpisu fundacji do KRS, a powinno mieć formę aktu notarialnego. Oświadczenie o odwołaniu aktu fundacyjnego może złożyć fundator, a jeśli fundatorów było kilku – to wszyscy fundatorzy łącznie.

Jeśli fundator nie wywiąże się ze zobowiązania, to po uzyskaniu przez fundację osobowości prawnej, czyli po dokonaniu przez sąd wpisu do KRS, fundacja może dochodzić swoich praw na zasadach ogólnych, czyli określonych w kodeksie cywilnym.

Zatrzymajmy się teraz przy dwóch obowiązkowych elementach oświadczenia woli o ustanowieniu fundacji, czyli celu fundacji i majątku przeznaczonym na realizację tego celu.

2. Dla jakich celów można powołać fundację?

Fundacja może zostać ustanowiona dla realizacji celów zgodnych z podstawowymi interesami Rzeczypospolitej Polskiej, celów społecznie lub gospodarczo użytecznych (art. 1).

Podstawowe wartości Rzeczypospolitej Polskiej określone zostały w Konstytucji, w rozdziale „Rzeczypospolita”. Cele fundacji powinny być zatem zgodne z tymi wartościami. Gdyby przeczyły im – sąd odmówi zarejestrowania fundacji.

Oprócz pozostawania w zgodzie z podstawowymi interesami Polski, cele fundacji muszą być istotne z punktu widzenia społecznego lub gospodarczego. W ustawie, jako spełniające ten warunek, przykładowo zostały wymienione: ochrona zdrowia, rozwój gospodarki i nauki, oświata i wychowanie, kultura i sztuka, opieka i pomoc społeczna, ochrona środowiska oraz opieka nad zabytkami. Oznacza to, że cele fundacji muszą mieć charakter publiczny, służyć dobru ogółu, a nie wyłącznie zaspokojeniu potrzeb osoby indywidualnej, np. pożytkowi fundatora lub osób z nim związanych.

Czasem może się wydawać, że cel, dla którego chcielibyśmy powołać fundację, jest jak najbardziej użyteczny. Przykładowo – pragniemy udzielać pomocy finansowej,

w formie wieloletniego stypendium, konkretnemu osieroconemu dziecku. Wyżej podany cel jest z pewnością pożyteczny, ale nie ma charakteru publicznego. Aby takiego charakteru nabrał, należałoby raczej zapisać w statucie, że celem fundacji będzie wspieranie osieroconych dzieci, tworzenie im godnych warunków życia, umożliwienie edukacji itd. Jako sposoby realizacji celów (które wymienimy już nie w akcie fundacyjnym, a w statucie) zapiszemy natomiast, jakie konkretnie działania będziemy prowadzić. I tutaj możemy zapisać, że fundacja będzie realizowała cele przez: stypendia, pomoc psychologiczną, propagowanie idei tworzenia rodzin zastępczych itp.

Rzeczą, na którą warto zwrócić uwagę, jest fakt niedochodowości celów fundacji. Fundacja powstaje i działa nie dla zysku. Wszelkie dochody (zarówno z majątku, w który została wyposażona przez fundatora, jak i ze środków uzyskiwanych spoza funduszu założycielskiego, (np. z prowadzenia statutowej, odpłatnej działalności pożytku publicznego, z ofiarności publicznej, z działalności gospodarczej itp.), fundacja musi przeznaczać na cele, dla realizacji których powstała.

3. Jaką wartość może mieć fundusz założycielski?

Zgodnie z zapisami ustawy, fundator oprócz określenia celu fundacji, musi przeznaczyć pewien majątek na realizację tego celu. Na ten tzw. fundusz założycielski składać się mogą pieniądze, papiery wartościowe, rzeczy ruchome i nieruchomości oddane na własność fundacji (art. 3 ust. 2-3).

Majątek przeznaczony na realizację celu fundacji powinien umożliwić jej rozpoczęcie działań. Decyzję, co do wysokości funduszu założycielskiego podejmuje fundator.

W ustawie nie zostało sprecyzowane, ile powinna wynosić minimalna wartość składników majątkowych w przypadku fundacji, która będzie prowadziła wyłącznie działalność statutową. Przyjęto się, że minimalna wysokość funduszu założycielskiego wynosi od 500 do 1000 zł. Trudno jednak autorytarnie stwierdzić, że majątek przeznaczony na realizację celu fundacji musi zawierać się przynajmniej w tym przedziale. Dzarza się, że fundatorzy wyznaczają mniejsze kwoty mające tworzyć fundusz nowej organizacji i sądy rejestrują takie fundacje.

Inaczej niż w przypadku fundacji zamierzających prowadzić wyłącznie działalność statutową, wygląda sytuacja w przypadku tych, które będą prowadziły również działalność gospodarczą. Podział środków majątkowych tworzących fundusz założycielski powinien wskazywać, że działalność statutowa jest działalnością podstawową fundacji, dlatego kwota przeznaczona na nią powinna być wyższa od przeznaczonej na działalność gospodarczą. W ustawie dokładnie określono jedynie minimalną kwotę, którą fundator musi przekazać na działalność gospodarczą – 1000 zł.

Jeśli zatem fundacja miałaby zamiar podjąć działalność gospodarczą, to na tę działalność powinno się przeznaczyć minimum 1000 zł, a na działalność statutową nie mniej niż na działalność gospodarczą, czyli również przynajmniej 1000 zł. Przykładowo, minimalna wartość majątku fundacji mogłaby wynosić, np. 2500 zł, z czego 1500 zł przeznaczone byłoby na realizację celów statutowych fundacji, a 1000 zł na działalność gospodarczą.

W przypadku fundacji prowadzącej działalność gospodarczą z funduszu założycielskiego powinny zostać wydzielone środki na działalność statutową i gospodarczą, przy czym na działalność statutową muszą być przeznaczone środki wyższe. Na aktywność gospodarczą nie można natomiast przeznaczyć mniej niż 1000 zł. W przypadku zaś fundacji, która nie chce podjąć działalności gospodarczej, minimalna wartość środków majątkowych nie została określona.

4. Jakie są koszty aktu notarialnego?

Za sporządzenie aktu notarialnego pobierana jest taksa notarialna. Jej wysokość zależy od wartości majątku przeznaczonego na realizację celu fundacji. Poniższa tabelka wskazuje, jaka może zostać przyjęta maksymalna stawka od poszczególnych wartości funduszu założycielskiego. Maksymalne stawki taksy od poszczególnych wartości w przypadku dokonania czynności notarialnych ustala Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dn. 28 czerwca 2004 r. w sprawie maksymalnych stawek taksy notarialnej (Dz. U. Nr 148, poz. 1564 i z 2005 r., Nr 11, poz. 83).

Wartość funduszu założycielskiego	Maksymalna stawka taksy notarialnej
do 3 000 zł	100 zł
powyżej 3 000 zł do 10 000 zł	100 zł + 3 % od nadwyżki powyżej 3 000 zł
powyżej 10 000 zł do 30 000 zł	310 zł + 2 % od nadwyżki powyżej 10 000 zł
powyżej 30 000 zł do 60 000 zł	710 zł + 1 % od nadwyżki powyżej 30 000 zł
powyżej 60 000 zł do 1 000 000 zł	1 010 zł + 0,5 % od nadwyżki powyżej 60 000 zł
powyżej 1 000 000 zł	5 710 zł + 0,25 % od nadwyżki ponad 1 000 000 zł, nie więcej jednak niż 6-krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim roku, ogłaszanego do celów emerytalnych w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego stosowanego poczynając od drugiego kwartału każdego roku przez okres jednego roku

Powyższe kwoty są podane w wysokości maksymalnej. Co to oznacza?

PRZYKŁAD: Za złożenie przed notariuszem oświadczenia woli o ustanowieniu fundacji, której fundusz założycielski wynosi 5000 zł, notariusz ma prawo pobrać maksymalnie 100 zł plus 3% od nadwyżki powyżej 3000 zł. Przy 5000 zł majątku tę nadwyżkę stanowi 2000 zł. 3% od 2000 zł to 60 zł, a więc maksymalna taksa notarialna wyniesie 160 zł (100 zł plus 60 zł).

V. STATUT FUNDACJI

1. Czym jest statut i kto go tworzy?

Fundacja działa na podstawie przepisów ustawy o fundacjach oraz statutu (art. 4).

Statut jest niezbędnym dla fundacji dokumentem, którego rola polega na uzupełnieniu regulacji ustawowych. Inaczej mówiąc, jest dla danej fundacji źródłem prawa wewnętrznego.

Postanowienia statutu muszą być zgodne z przepisami ustawy oraz z postanowieniami aktu fundacyjnego.

Napisaniu statutu warto poświęcić odpowiednio dużo czasu, gdyż powinien być jak ubranie szyte na miarę. To jego zapisy będą później rozstrzygały o możliwości podjęcia pewnych działań przez fundację lub nie. Nie musimy zlecać tworzenia statutu prawnikowi, bo to my najlepiej będziemy wiedzieć, jakie chcemy prowadzić działania, z ilu osób powinien składać się zarząd, na jak długi czas powinien być wybierany itd.

Dobrze jest, przed przystąpieniem do pisania statutu, przyjrzeć się statutom istniejących już fundacji. Pamiętajmy jednak, że bezkrytyczne, automatyczne przekopiowanie ich zapisów może przysporzyć w przyszłości więcej kłopotów niż przynieść pożytku.

Sporządzenie statutu jest zasadniczo rolą fundatora. Fundator może jednak wyznaczyć kogoś innego do tego zadania – inną osobę fizyczną lub prawną (art. 6). Ze względu na to, że statut powinien być sporządzony w formie pisemnej, to i upoważnienie dla innej osoby do przygotowania statutu też powinno mieć formę pisemną. Może też, choć nie musi, być wyrażone w akcie notarialnym zawierającym oświadczenie woli o ustanowieniu fundacji. Jeśli fundacja zostanie ustanowiona w testamencie, a fundator nie sporządzi statutu albo nie wskaże osoby, która w jego imieniu powinna statut ustalić, wówczas obowiązek ten przypada spadkobiercom lub wykonawcy testamentu.

Po sporządzeniu statutu, dokument ten powinien zostać podpisany przez fundatora, a jeśli fundatorów jest kilku, to przez każdego z nich (podpis własnoręczny, zawierający przynajmniej nazwisko).

Statut jest dołączany do wniosku o zarejestrowanie fundacji. Zadanie sądu polega na sprawdzeniu, czy nasz podstawowy dokument zawiera wszystkie wymagane przez ustawę zapisy i czy jego postanowienia są zgodne z przepisami prawa.

2. Jakie są obowiązkowe i uzupełniające elementy statutu fundacji?

Istnieją pewne elementy obowiązkowe statutu i takie, które pojawić się mogą, choć nie są wymagane (art. 5 ust. 1).

Obowiązkowymi zapisami statutu każdej fundacji są zapisy określające:

- nazwę fundacji,
- siedzibę,
- majątek,
- cele, zasady, formy i zakres działalności fundacji,
- skład i organizację zarządu, sposób powoływania oraz obowiązki i uprawnienia tego organu i jego członków.

Oprócz tych wymaganych zapisów, statut może zawierać dodatkowe postanowienia dotyczące, np. zezwolenia na prowadzenie przez fundację działalności gospodarczej, dotyczące zmiany celu, zmiany statutu, a także tworzenia innych władz niż zarząd.

Poniżej omówione zostały podstawowe zagadnienia związane z obowiązkowymi elementami statutu. Szczegółowe informacje dotyczące tworzenia statutu fundacji, także konstruowania go pod kątem ewentualnego ubiegania się później o status organizacji pożytku publicznego, omawia broszura z serii 3w* („Warto Wiedzieć Więcej”) – „Jak napisać statut fundacji?”

Nazwa fundacji

Ustawa nie narzuca żadnych reguł w konstruowaniu nazwy fundacji. Nie stawia też wymogu, aby nazwa różniła się od nazw istniejących już fundacji. Nie ma obowiązku, aby istniał w niej sam wyraz „fundacja”, chyba że zamierzamy prowadzić działalność gospodarczą (art. 43⁵ k.c.). Warto jednak pamiętać, że nazwa nadaje organizacji indywidualny charakter. Podstawową zasadą przy jej wyborze jest to, aby nie zawierała sformułowań wprowadzających w błąd, co do celu organizacji i rodzaju osoby prawnej. Nie może więc zawierać wyrazów, których użycie (np. „bank”) wprowadzałoby w błąd przez zasugerowanie, że mamy do czynienia z innym rodzajem osoby prawnej.

Sąd nie ma obowiązku stania na straży odmienności nazw rejestrujących się fundacji. Ochrony nazwy fundacji można jednak domagać się na podstawie przepisów kodeksu cywilnego. Nazwa fundacji korzysta z ochrony cywilnoprawnej lub w przypadku prowadzenia przez organizację działalności gospodarczej –

z ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Jeśli istniejąca już fundacja nie godzi się z faktem, że inna posługuje się taką samą nazwą, może wystąpić do sądu z roszczeniem o ochronę dóbr osobistych (art. 23, 24, 43 k.c.).

Siedziba fundacji

Siedziba fundacji powinna znajdować się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Siedzibę określa się przez wskazanie miejscowości. Fundacja, która prowadzi działalność na terenie jednego województwa, a nie np. całego kraju, powinna mieć siedzibę właśnie w tym województwie.

Majątek fundacji

Statut powinien zawierać te same zapisy, które znalazły się w oświadczeniu woli o ustanowieniu fundacji, czyli informacje o majątku, jaki przeznacza fundator na fundusz założycielski. Oprócz tego, statut wskazuje źródła dochodów fundacji, jakimi mogą przykładowo być: darowizny, spadki, zbiórki publiczne, odsetki bankowe, dochody z działalności gospodarczej (jeśli prowadzenie takiej działalności przewiduje statut). Warto pamiętać, że w przypadku, gdyby majątek uległ wyczerpaniu, fundacja podlega likwidacji.

Działalność statutowa

Ustawa stawia wymóg, aby statut fundacji zawierał określenia celów, zasad, form i zakresu działalności fundacji. W praktyce, formy, zakres działalności opisywane są w statucie jako sposoby realizacji celów. Te rodzaje działań, które może prowadzić fundacja, aby realizować postawione sobie cele, stanowią jej działalność statutową. Sposoby realizacji celów wskazują, na co przeznaczony może być majątek fundacji. Powinny zatem być opisane precyzyjnie i wyczerpująco. **Fundacja nie może podjąć działań, których nie ma uwzględnionych w statucie.**

Działalność statutowa może być prowadzona jako działalność nieodpłatna i jako działalność odpłatna. Działalność nieodpłatna to oferowanie usług całkowicie za darmo. Działalność odpłatna polega natomiast na sprzedaży usług, towarów za cenę mniejszą lub równą poniesionym kosztom bezpośrednim. Statutowa działalność odpłatna musi być prowadzona w sferze zadań publicznych określanych jako działalność pożytku publicznego (art. 4, 6, 8-10 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie).

W tym miejscu warto zaznaczyć, że wpisanie do statutu określonych celów i sposobów ich realizacji, a później podejmowanie określonych działań, daje fundacji możliwość uzyskania zwolnienia od podatku dochodowego. Fundacja jako osoba prawna podlega przepisom ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2000 r., Nr 54, poz. 654 z późn. zm.). W związku z tym musi płacić podatki. Nie jest zwolniona z płacenia podatku dochodowego tylko dlatego, że jest organizacją pozarządową. Fundacja może podlegać natomiast zwolnieniu przedmiotowemu (podmiotowemu, jeśli uzyska status organizacji pożytku

publicznego). Oznacza to, że jej dochód będzie zwolniony z podatku dochodowego, jeśli zostanie przeznaczony na realizację celów, którymi są przykładowo: działalność naukowa, oświatowa, kulturalna, ochrona środowiska, dobroczynność (wszystkie wymienienia art. 17 ust. 1 pkt. 4 ustawy o podatku dochodowych od osób prawnych). Fundacja, aby uzyskać możliwość korzystania ze zwolnienia, musi mieć wpisana działalność w wyżej wspomnianych dziedzinach do statutu i musi taką działalność prowadzić.

Działalność gospodarcza

Fundacja, oprócz działalności statutowej, może prowadzić działalność gospodarczą, czyli działalność polegającą na sprzedaży z zyskiem towarów lub usług. Warunkiem podjęcia takiej działalności przez fundację jest zezwalający na to zapis w statucie oraz wpisanie fundacji do rejestru przedsiębiorców.

Działalność gospodarcza nigdy nie może dominować nad działalnością statutową. Działalność gospodarcza może być jedynie działalnością pomocniczą, prowadzoną w rozmiarach służących realizacji celów statutowych.

Organy fundacji

Jedynym obligatoryjnym organem fundacji wymaganym przez ustawę, a więc organem niezbędnym, aby fundacja mogła powstać i działać, jest zarząd (art. 5 ust. 1).

Nie ma jednoznacznej odpowiedzi na pytanie, z ilu osób powinien składać się zarząd. Kontrowersje wzbudzać może zarząd jednoosobowy, nie wzbudza ich natomiast zarząd kolegialny, czyli składający się przynajmniej z dwóch osób. Praktyka sądów w podejściu do rejestrowania fundacji z jednoosobowym zarządem jest zróżnicowana. Zgodnie z orzeczeniem Sądu Najwyższego (któremu nie nadano jednak rangi zasady prawnej), zarząd fundacji powinien być organem kolegialnym, co oznacza, że powinien składać się z więcej niż jednej osoby (postanowienie SN z 8.12.1992 r., I CRN 182/92).

Statut fundacji powinien precyzyjnie opisywać procedurę wyboru członków zarządu, ich obowiązki i uprawnienia.

Fundacja oprócz zarządu może mieć inne organy np. organ kontroli wewnętrznej (może on nosić nazwę np. rady fundacji).

Ważne jest, aby statut dokładnie opisywał sposób powoływania, odwoływania oraz kompetencje każdego z organów. Wybór członków zarządu, czy też innych

organów powinien być dokonany poprzez uchwałę w trybie, jaki został opisany w statucie fundacji.

PRZYKŁAD: Jeśli zarząd jest wybierany przez radę fundacji, to oprócz uchwały o wyborze zarządu, powinien powstać protokół ze spotkania rady informujący o liczbie uczestniczących osób, sposobie podjęcia decyzji (np. głosowanie jawne), wyniku głosowania, treści uchwał. Protokół podpisują przewodniczący i sekretarz.

Fundacja, która zamierza ubiegać się o status organizacji pożytku publicznego, ma obowiązek posiadania zarówno organu reprezentacji (zarząd) jak i organu kontroli wewnętrznej lub nadzoru (np. rada fundacji), którego członkowie spełniają określone wymogi (art. 20 pkt. 6 Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie).

Jednostki terenowe

Ustawa nie wymusza na fundacjach struktury organizacyjnej. Fundacja może mieć zatem strukturę rozbudowaną, szczególnie kiedy działa na terenie całego kraju. Możliwość tworzenia biur, oddziałów i innych placówek musi być jednak zapisana w statucie fundacji razem z zasadami ich powoływania i kierowania nimi.

Zmiana statutu

Po zarejestrowaniu organizacji, statut może zostać zmieniony, jeśli wcześniej zawierał postanowienia o tym, kto i w jakim zakresie statut może zmienić. Każda zmianę statutu należy zgłosić do Krajowego Rejestru Sądowego (art. 11 ust. 2).

Więcej informacji o statucie fundacji zawiera broszura z serii „Warto Wiedzieć Więcej” (3w*): „Jak napisać statut fundacji?”.

VI. REJESTRACJA FUNDACJI W KRS

Ustanowienie fundacji należy zgłosić w sądzie w przeciągu 7 dni od daty podpisania przez fundatora aktu notarialnego.

1. Gdzie rejestruje się fundację?

Fundację rejestruje się w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS), który jest rejestrem ogólnopolskim, prowadzonym przez sądy rejonowe i składa się z:

- rejestru przedsiębiorców,
- rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej,
- rejestru dłużników niewypłacalnych.

Każda fundacja wpisywana jest do rejestru stowarzyszeń (...), fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej (art. 49 ust. 1 ustawy o KRS). Dodatkowo te z fundacji, które rozpoczynają działalność gospodarczą wpisywane są do rejestru przedsiębiorców (art. 50 i 36 pkt 13 ustawy o KRS).

Fundacja uzyskuje osobowość prawną z chwilą wpisania jej do Krajowego Rejestru Sądowego (art. 7 ust. 1-2).

Fundację rejestruje się w sądzie właściwym ze względu na jej siedzibę, czyli w sądzie rejonowym, mającym siedzibę w mieście będącym siedzibą wojewody. Obejmuje on obszar danego województwa.

Poniżej podajemy adresy sądów rejestrowych – można je także znaleźć na stronach Ministerstwa Sprawiedliwości: www.ms.gov.pl (zakładka: „Rejestry i ewidencje” – „Krajowy Rejestr Sądowy”).

wydział	miasto	siedziba KRS	telefon (sekretariat)
XII Wydział KRS	15-950 Białystok	ul. Mickiewicza 103	(0-85) 665 65 12
VIII Wydział KRS	43-300 Bielsko-Biała	ul. Bogusławskiego 24	(0-33) 499 79 12
XIII Wydział KRS	85-023 Bydgoszcz	ul. Toruńska 64a	(0-52) 326 27 36
XVII Wydział KRS	42-200 Częstochowa	ul. Rejtana 6	(0-34) 377 99 30
VII Wydział KRS VIII Wydział KRS	80-169 Gdańsk, Gdańsk 48 skr. poczt. nr 9	ul. Piekarnicza 10	(0-58) 321 37 85 (0-58) 321 38 35

wydział	miasto	siedziba KRS	telefon (sekretariat)
X Wydział KRS	44-100 Gliwice	ul. Kościuszki 15	(0-32) 338 02 12
VIII Wydział KRS	40-040 Katowice	ul. Lompy 14	(0-32) 604 74 56 (60)
X Wydział KRS	25-312 Kielce	ul. Warszawska 44	(0-41) 349 57 01
IX Wydział KRS	75-626 Koszalin	ul. Gen. Wł. Andersa 34	(0-94) 342 82 60
XI Wydział KRS XII Wydział KRS	31-547 Kraków	ul. Przy Rondzie 7	(0-12) 619 51 72 (0-12) 619 51 78
XI Wydział KRS	20-340 Lublin	ul. Garbarska 20	(0-81) 745 47 11 (33)
XX Wydział KRS	90-928 Łódź	ul. Pomorska 37	(0-42) 630 52 00
VIII Wydział KRS	10-523 Olsztyn	ul. Partyzantów 70	(0-89) 521 17 54 (59)
VIII Wydział KRS	45-057 Opole	ul. Ozimska 19	(0-77) 441 26 84 (87, 88, 89)
XXI Wydział KRS XXII Wydział KRS	61-752 Poznań	ul. Grochowe Łąki 6	(0-61) 647 37 40 (0-61) 647 37 47
XII Wydział KRS	35-324 Rzeszów	ul. Trembeckiego 11a	(0-17) 862 89 33
XVII Wydział KRS	70-485 Szczecin	ul. Królowej Korony Polskiej 31	(0-91) 422 49 99
VII Wydział KRS	87-100 Toruń	ul. Młodzieżowa 31	(0-56) 610 58 62 (do 65)
XII Wydział KRS XIII Wydział KRS XIV Wydział KRS	02-315 Warszawa	ul. Czerniakowska 100	(0-22) 440 05 70 (0-22) 440 05 63 (0-22) 440 05 60
VI Wydział KRS IX Wydział KRS	53-234 Wrocław	ul. Poznańska 16-20	(0-71) 334 82 10 (42) (0-71) 334 82 20 (43)
VIII Wydział KRS	65-364 Zielona Góra	ul. Kożuchowska 8	(0-68) 322 02 63

Więcej informacji o KRS znajdziemy w broszurze z serii „Warto Wiedzieć Więcej” (3w*): „Krajowy Rejestr Sądowy a fundacje i stowarzyszenia”.

2. Kto i w jakim terminie składa wnioski o rejestrację?

Wniosek o rejestrację fundacji w KRS składa fundator (ewentualnie osoba przez niego upoważniona do składania wniosku o rejestrację) lub zarząd fundacji.

Wniosek musi zostać złożony nie później niż 7 dni od złożenia aktu fundacyjnego (art. 22 ustawy o KRS).

3. Jak złożyć wniosek?

Wniosek rejestracyjny składa się z formularzy urzędowych i dokumentów fundacji (oświadczenie woli, statut, określone uchwały). Wniosek o rejestrację fundacji składamy w jednym egzemplarzu z tym, że statut, stanowiący jeden z załączników, składamy w trzech egzemplarzach. Dobrze jest kopię całego wniosku zachować również w archiwum fundacji.

Ponieważ praktyka w poszczególnych sądach nie jest jednolita warto przed złożeniem wniosku skontaktować się z właściwym oddziałem KRS. Pamiętajmy, że złożenie w sądzie niewymaganego, dodatkowego dokumentu, nie grozi nam żadnymi negatywnymi konsekwencjami. Natomiast niezłożenie któregoś z potrzebnych dokumentów powoduje przedłużenie rejestracji.

Wniosek rejestracyjny trzeba dostarczyć do właściwego sądu rejonowego. Można to zrobić osobiście, składając wniosek w biurze podawczym, a można też wysłać wniosek pocztą. Jeśli wysyłamy wniosek pocztą najlepiej zrobić to listem poleconym, zachowując potwierdzenie nadania na wypadek, gdyby wniosek nie dotarł do sądu.

Wniosek można też wysłać elektronicznie, o ile zostanie opatrzony bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym ważnym certyfikatem wystawianym przez podmiot występujący w rejestrze Narodowego Centrum Certyfikacji (www.centrost.pl). Wypełnione formularze i dokumenty wysyłamy wówczas mailem ze strony internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości: www.ms.gov.pl.

Druki formularzy KRS otrzymujemy w sądzie. Można je również skserować lub wydrukować ze strony Ministerstwa Sprawiedliwości: www.ms.gov.pl (zakładka: „Rejestry i ewidencje” – „Krajowy Rejestr Sądowy”).

Przed przystąpieniem do wypełniania formularzy warto zajrzeć na stronę serwisu www.poradnik.ngo.pl, żeby zobaczyć, jak wyglądają przykładowo wypełnione formularze do KRS.

Przy wypełnianiu formularzy sądowych trzeba uważnie czytać instrukcje. Zasadą jest, że:

- Tam, gdzie została dana możliwość wyboru, należy tego wyboru dokonać, stawiając w odpowiednim miejscu znak X.
- Tam, gdzie takiej możliwości nie ma, ale pole nie dotyczy rejestrowanej fundacji – przekreślamy je od lewej do prawej po skosie,
- Formularze wypełniamy drukowanymi literami (czytelnie) – maszynowo, ręcznie lub komputerowo.

4. Z czego składa się wniosek o rejestrację?

Podstawowym formularzem służącym do rejestracji nowej fundacji w KRS jest formularz KRS-W20. Oprócz niego składamy, jako załączniki, dodatkowe formularze i dokumenty.

Na wniosek rejestracyjny fundacji składają się:

1. formularze:

- **KRS-W-20** – podstawowy formularz służący do zgłoszenia fundacji – jej nazwy, siedziby itd.
- **KRS-WK** – formularz – załącznik służący do zgłoszenia osób wchodzących w skład zarządu oraz organu nadzorczego. Jeden formularz KRS-WK składamy, kiedy statut fundacji przewiduje powołanie jedynie organu uprawnionego do reprezentacji. Wypełniamy go wtedy tylko dla zarządu. Cytujemy za statutem sposób reprezentacji, czyli informację, kto podpisuje umowy w imieniu fundacji. Oprócz tego zgłaszamy konkretne osoby wchodzące w skład zarządu z podaniem ich funkcji. Jeśli fundacja ma jeszcze organ nadzoru wewnętrznego, to składamy też drugi formularz KRS-WK zgłaszając osoby będące członkami tego organu, bez podawania ich funkcji (zależnie od treści statutu organ kontroli wewnętrznej może nosić nazwę np. rada fundacji, komisja rewizyjna).
- **KRS-WM** – formularz załącznik – służy do zgłoszenia zakresu działalności gospodarczej i wpisania, tym samym, fundacji do rejestru przedsiębiorców. Składamy go tylko wówczas, gdy fundacja w statucie ma zapisaną możliwość prowadzenia działalności gospodarczej i chce rozpocząć tę działalność od razu po zarejestrowaniu w rejestrze fundacji. Jeśli fundacja ma zapisaną w statucie możliwość prowadzenia działalności gospodarczej, ale chce tę działalność rozpocząć w późniejszym czasie, to tego formularza nie składa.

Wszystkie formularze o rejestrację fundacji muszą zostać podpisane przez fundatora (fundatorów) lub zarząd, w oznaczonym do tego celu miejscu.

2. dokumenty (w oryginałach lub kopie notarialnie poświadczone):

- **oświadczenie o ustanowieniu fundacji** (akt notarialny lub inny dokument – patrz rozdział dotyczący aktu fundacyjnego; w ostatnim rozdziale broszury podajemy jego przykład takiego oświadczenia),
- **oświadczenie wskazujące właściwego ministra nadzoru** (jeżeli nie znalazło się ono w akcie fundacyjnym),
- **statut** (w trzech egzemplarzach, podpisany przez fundatora),
- **uchwały o powołaniu organów fundacji** – w zależności od zapisów statutowych, ustalających wzajemne relacje między organami fundacji, uchwały te mogą być podejmowane przez różne organy, np. jeśli wg statutu fundator powołuje zarząd i radę fundacji, to jego uchwały o powołaniu tych organów powinny zostać dołączone do wniosku o rejestrację fundacji (w ostatnim rozdziale broszury podajemy przykłady wzorów takich uchwał),

- **wzory podpisów osób upoważnionych do reprezentowania fundacji** uwierzytelnione notarialnie albo złożone przed sędzią lub upoważnionym pracownikiem sądu (składane są tylko wówczas, gdy fundacja rejestruje jednocześnie działalność gospodarczą),
- **dowód dokonana opłaty za wniosek o wpis do rejestru** – wpis do KRS jest płatny; składający wniosek powinien dołączyć zaświadczenie o wniesieniu **opłaty** za rejestrację lub wniosek o zwolnienie z opłaty za rejestrację lub wniosek o zwolnienie z opłaty (patrz rozdział X). Więcej o opłatach za wpis w dalszej części tekstu.

O czym jeszcze warto pamiętać?

We wniosku do KRS podajemy adres siedziby fundacji. Nie mamy obowiązku składania dokumentu potwierdzającego prawo do korzystania z niej, **czyli potwierdzającego tytuł prawny do lokalu/nieruchomości** (np. umowy najmu), w którym ma być prowadzona działalność. Sąd może jednak zażądać takiego dokumentu na podstawie art. 23 ust. 2 ustawy o KRS.

Nawet, jeżeli KRS nie zażąda umowy użyczenia lub najmu lokalu, to warto zadbać o sporządzenie takiego dokumentu, ponieważ będzie on niezbędny, gdy po zarejestrowaniu fundacji, będziemy starać się w urzędzie skarbowym o nadanie organizacji numeru NIP.

5. Ile kosztuje rejestracja fundacji w KRS?

Fundacja, która składa wniosek o wpis do KRS musi ten wniosek opłacić. Wpłaty należy dokonać na rachunek lub do kasy sądu, w którym składamy wniosek.

Koszt, jaki poniesie fundacja, wynosi odpowiednio:

- dla fundacji rejestrującej się wyłącznie w rejestrze fundacji, stowarzyszeń (...) oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej – 250 zł,
- dla fundacji rejestrującej się zarówno w rejestrze fundacji, stowarzyszeń (...) jak i w rejestrze przedsiębiorców – 1500 zł, z czego 1000 stanowi opata za wpis do rejestru przedsiębiorców, a 500 zł za ogłoszenie tego wpisu w Monitorze Sądowym i Gospodarczym (nie płaci się już za wpis do rejestru fundacji, bo sąd pobiera, przy jednoczesnym rejestrowaniu w dwóch rejestrach, tylko jedną opłatę; jest to zgodne z zasadą, że jeżeli przepis przewiduje dla danego rodzaju spraw opłatę w różnych wysokościach to pobiera się opłatę wyższą).

6. Ile czasu ma sąd na odpowiedź na wniosek o rejestrację?

Złożenie wniosku rozpoczyna postępowanie rejestrowe. Sąd rozpoznaje wniosek o zarejestrowanie fundacji nie później niż w ciągu 7 dni od daty jego złożenia (art. 20a). Jeśli sąd nie ma zastrzeżeń do złożonych dokumentów i formularzy, wpisuje fundację do KRS, a informację o zarejestrowaniu przesyła fundacji listem poleconym na adres korespondencyjny podany w formularzu KRS-W20.

Jeśli jednak np. nieprawidłowo wypełnimy formularze, nie dostarczymy wszystkich wymaganych załączników, nie opłacimy wniosku, to sąd zwraca wówczas wniosek bez wezwania do uzupełnienia braków. Takie sytuacje zdarzają się często. Niech nas nie zniechęcają. Organizacja powinna poprawić błędy i zgłosić uzupełnienie wniosku w ciągu 7 dni od daty dostarczenia jej wcześniejszego postanowienia sądu. Termin przewidziany na rozpoznanie poprawionego wniosku biegnie od daty złożenia naszego pierwszego wniosku, a nie tego poprawionego (art. 19 ust. 4 ustawy o KRS).

Tak więc nie ma ściśle określonego czasu, w jakim zarejestrujemy fundację. Zależy to, przede wszystkim, od tego czy nasz wniosek o rejestrację nie zawiera błędów.

Od momentu wpisania fundacji do KRS, mamy obowiązek umieszczać (w umowach, oficjalnych pismach do urzędów itp.): swój numer KRS, nazwę, oznaczenie formy prawnej (czyli – fundacja), siedzibę i adres. Jeśli sąd rejestrowy stwierdzi niewykonanie tego obowiązku, może nałożyć na osoby odpowiedzialne grzywnę w wysokości do 5000 zł (art. 34 ustawy o KRS).

VII. ODWOŁANIA I ODMOWA REJESTRACJI FUNDACJI

W uzasadnionych sytuacjach sąd może nie zarejestrować fundacji. Stanie się tak wówczas, kiedy nasz wniosek ma braki (np. źle wypełniliśmy formularze, nie optaliśmy wniosku) lub kiedy zapisy statutowe są niezgodne z obowiązującym prawem.

1. Kiedy sąd może odmówić rejestracji?

Sąd może odmówić rejestracji w określonych przypadkach – wtedy, gdy statut fundacji zawiera zapisy niezgodne z obowiązującym w Polsce prawem, np. kiedy fundacja w swoim statucie głosiłaby hasła rasistowskie, co jest niezgodne z art. 13 Konstytucji RP.

2. Jak, do kogo i kiedy można odwołać się?

Zarówno w przypadku odmówienia zarejestrowania fundacji, jak i zwrócenia wniosku z powodu jego braków, możemy odwołać się od decyzji sądu, jeśli się z nią nie zgadzamy.

Od postanowienia referendarza sądowego przysługuje nam skarga do sądu rejonowego. Jej koszt to 100 zł.

Skargę wnosi się w ciągu 7 dni od daty otrzymania decyzji (od daty przyjęcia listu poleconego). W razie wniesienia skargi orzeczenie referendarza sądowego traci moc.

Sąd rejonowy rozpatruje skargę jako sąd I instancji. Od postanowienia wydane-go przez sąd rejonowy (I instancja) przysługuje zażalenie do sądu okręgowego (II instancja). Wnosi się je za pośrednictwem sądu I instancji w terminie tygodniowym od dnia doręczenia postanowienia.

W postępowaniu rejestrowym od postanowień sądu II instancji w sprawie wpisu do rejestru przysługuje również kasacja do Sądu Najwyższego. Kasację wnosi się do sądu, który wydał zaskarżone postanowienie w terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem stronie skarżącej (obowiązuje tu przymus adwokacko-radcowski, czyli kasacji nie może wnieść strona).

Szczegółowe zasady wnoszenia środków odwoławczych zawarte są w ustawie Kodeks postępowania cywilnego.

VIII. PRZEDSTAWICIELSTWA FUNDACJI ZAGRANICZNYCH

Fundacje, które powstały za granicą i chcą działać w Polsce, mają dwie możliwości – mogą założyć w naszym kraju nową fundację lub powołać swoje przedstawicielstwo. Sposób powoływania nowej fundacji jest taki sam, jak opisano w poprzednich rozdziałach.

Fundacje zagraniczne mogą też tworzyć swoje przedstawicielstwa (np. Fundacja im. Heinricha Bölla – Przedstawicielstwo w Polsce lub Przedstawicielstwo Fundacji Zagranicznej Heifer Project International). Warunkiem jest uzyskanie zezwolenia ministra właściwego ze względu na zakres swego działania i cele powoływanego przedstawicielstwa. Zgoda ministra uzależniona będzie między innymi od tego, czy cel, dla którego fundacja zagraniczna chce powołać w Polsce swoją jednostkę organizacyjną, jest zgodny z celami, ze względu na które mogą powstawać fundacje w Polsce.

Przedstawicielstwo może powstać dla realizacji celów zgodnych z podstawowymi interesami Rzeczypospolitej Polskiej, społecznie lub gospodarczo użytecznych, w szczególności takich jak: ochrona zdrowia, rozwój gospodarki i nauki, oświata i wychowanie, kultura i sztuka, opieka i pomoc społeczna, ochrona środowiska oraz opieka nad zabytkami.

Przepisy nie zawierają zapisów decydujących o tym, jakie dokumenty powinien zawierać wniosek, składany do ministra, o utworzenie przedstawicielstwa fundacji zagranicznej. Przedstawicielstwo może być jednak utworzone za zgodą właściwego organu fundacji macierzystej i w oparciu o możliwości stwarzane przez statut organizacji.

Dlatego, wydaje się, że częścią wniosku powinny stać się:

- statut fundacji zagranicznej uwierzytelniony (oryginał i przekład tłumacza przysięgłego na język polski),
- oświadczenie właściwego organu fundacji macierzystej o zamiarze utworzenia na terenie Polski jednostki organizacyjnej i o celach, dla których ta jednostka powstaje (razem z tłumaczeniem na język polski).

Fundacja zagraniczna, zamierzająca stworzyć w Polsce przedstawicielstwo, powinna dowiedzieć się we właściwym ministerstwie, jakie dokumenty stanowią załącznik do wniosku o wydanie zezwolenia.

Przedstawicielstwa fundacji zagranicznych mogą prowadzić, tak jak fundacje rejestrowane w Polsce, działalność gospodarczą i tak jak one muszą prowadzić tę działalność w rozmiarach służących realizacji celów statutowych.

Wydanie zezwolenia na stworzenie przedstawicielstwa jest równoznaczne z wyrażeniem zgody na podjęcie działalności określonej w zezwoleniu. Zezwolenie może zostać cofnięte, jeśli przedstawicielstwo nie dotrzymuje warunków opisanych w zezwoleniu lub gdy narusza w istotny sposób przepisy prawa obowiązującego w Polsce albo interes państwa. Zezwolenie może zostać zawieszona, jeśli fundacja macierzysta lub jej przedstawicielstwo naraża na szkodę bezpieczeństwo lub ważny interes państwa. Zawieszenie zezwolenia powoduje konieczność bezzwłocznego zaprzestania prowadzenia działalności.

IX. OBOWIĄZKI FUNDACJI PO ZAREJESTROWANIU W KRS (REGON, KONTO, NIP, SPRAWOZDAWCZOŚĆ)

Fundacja po zarejestrowaniu w KRS:

- składa wniosek o wpis do krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej przez co uzyska numer REGON,
- zakłada konto bankowe,
- zgłasza się do urzędu skarbowego w celu uzyskania numeru identyfikacji podatkowej – NIP.

Inne obowiązki związane są już ze sprawozdawczością. Fundacja ma obowiązki sprawozdawcze wobec urzędu skarbowego i ministra, któremu podlega.

Numer REGON

Numer REGON fundacja uzyska w urzędzie statystycznym (lub jego oddziale właściwym ze względu na siedzibę fundacji), składając formularz RG-1 (dostępny m.in. w urzędzie skarbowym, na stronie internetowej GUS: www.stat.gov.pl oraz w KRS). Wniosek można złożyć osobiście lub wysłać pocztą. Jeśli fundacja rejestruje się w rejestrze przedsiębiorców, jednocześnie ze zgłoszeniem wniosku o pierwszy wpis do rejestru przedsiębiorców, można złożyć wniosek o REGON we właściwym sądzie rejestrowym.

REGON wydawany jest w ciągu 7 dni od daty otrzymania formularza RG-1 przez urząd statystyczny. Złożenie formularza osobiście w urzędzie statystycznym lub jego oddziale daje możliwość uzyskania zaświadczenia o numerze REGON na miejscu.

Po otrzymaniu numeru REGON fundacja zobowiązana jest zawiadomić o tym KRS. Zgłoszenie numeru REGON do KRS nie podlega opłacie.

Wniosek składa się z:

- formularza KRS-Z20 (wniosek o zmianę danych podmiotu w KRS),
- formularza uzupełniającego KRS-ZY (numer identyfikacyjny REGON),
- zaświadczenia o numerze REGON.

Konto bankowe

Fundacja sama decyduje o tym, w jakim banku założy konto. Przy wyborze warto wziąć pod uwagę: wysokość prowizji pobieranej przez bank za prowadzenie rachunku, wysokość opłat za dokonywanie przelewów z konta i na konto oraz opłat za wypłatę gotówki w bankomatach, dostępność oddziałów i bankomatów.

Dokumenty niezbędne do założenia konta określa wybrany przez nas bank.

Numer NIP

Fundacja otrzyma NIP w urzędzie skarbowym właściwym ze względu na siedzibę. Na numer NIP czeka się około 2-3 tygodni.

Dokumenty wymagane przy zgłoszeniu NIP do urzędu skarbowego to:

- druk NIP-2,
- decyzja o nadaniu numeru REGON,
- wypis z KRS,
- umowa na posiadanie/wynajem użytkowanie lokalu, w którym znajduje się siedziba,
- informacje o koncie bankowym.

Po nadaniu numeru NIP powinniśmy zgłosić to do KRS. Za zgłoszenie numeru NIP do KRS nie płaci się.

Zgłaszając numer NIP do KRS należy:

- złożyć formularz KRS-Z20,
- formularz uzupełniający KRS-ZY,
- zaświadczenie o nadaniu numeru NIP.

Wobec kogo fundacja ma obowiązki sprawozdawcze?

Fundacja ma obowiązek corocznego sprawozdawania się z działalności wobec właściwego, ze względu na rodzaj swojej działalności, ministra (art. 12 ust. 2). Ministrem właściwym jest minister sprawujący nad fundacją nadzór, a wybrany przez fundatora.

Sprawozdania te powinny też być udostępniane do wiadomości publicznej. Zakres sprawozdania określa Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 maja 2001 r. w sprawie ramowego wzoru sprawozdania z działalności fundacji (Dz. U. Nr 50, poz. 529).

Oprócz obowiązku sprawozdawczego wobec właściwego ministra, fundacja składa sprawozdanie finansowe do urzędu skarbowego. Dodatkowo, jeśli rejestrowała się w rejestrze przedsiębiorców, musi przesyłać swoje sprawozdanie do KRS.

Informacje o treści tych sprawozdań można znaleźć w portalu organizacji pozarządowych ww.ngo.pl w serwisach:

- www.poradnik.ngo.pl,
- www.ksiegowosc.ngo.pl.

X. WNIOSEK O ZWOLNIENIE Z OPŁATY ZA REJESTRACJĘ W KRS I WZORY PISM, UCHWAŁ**Ubieganie się o zwolnienie z opłaty**

....., dnia ..... 2007 r.
Sąd Rejonowy w.....
Wydział Gospodarczy
Krajowy Rejestr Sądowy

Uczestnik postępowania:
Fundacja.....
(adres).....

Wniosek o zwolnienie uczestnika postępowania od kosztów sądowych (przykładowy wzór)¹

Na podstawie art. 103 i art. 104 ust 2 ustawy dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych wnoszę o zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu rejestrowym.

Uzasadnienie

W dniu... na podstawie oświadczenia woli fundatora..., sporządzonego w postaci aktu notarialnego w Kancelarii Notarialnej,... została utworzona Fundacja... Zgodnie z powyższym aktem fundacja została wyposażona przez fundatora w majątek w wysokości 5000 złotych przeznaczony na realizację jej celów statutowych, które są celami społecznie użytecznymi z zakresu pomocy społecznej. Poza powyższym, w chwili obecnej, Fundacja nie posiada środków pieniężnych ani majątku. Fundacja... jest organizacją pozarządową nienastawioną na zysk, a jej statut nie przewiduje prowadzenia działalności gospodarczej. Wszystkie środki, które znajdują się w przyszłości w dyspozycji fundacji będą przeznaczane na realizację celów statutowych.

Zważywszy na to, że Fundacja nie posiada wystarczających środków, aby opłacić koszty postępowania rejestrowego oraz mając na uwadze ważny cel społeczny, dla którego została ustanowiona, proszę o pozytywne rozpatrzenie wniosku.

Podpis fundatora...

Pamiętajmy, że możliwość zwolnienia z opłaty nie dotyczy wpisu do Monitora Sądowego i Gospodarczego, czyli wtedy, gdy rejestrujemy w KRS, np. działalność gospodarczą lub status pożytku publicznego.

¹ Oprac. Radosław Skiba.

Oświadczenie woli

Oświadczenie woli o ustanowieniu Fundacji... (przykładowy wzór)

Repertorium A Nr.../2007

AKT NOTARIALNY

Dnia dziesiątego stycznia roku dwutysięcznego siódmego (10 I 2007) w Kancelarii Notarialnej w Warszawie przy ulicy... przed notariuszem... stawił się Jan Kowalski, syn Wojciecha i Jadwigi, zamieszkały w... przy ulicy... dowód osobisty nr DB... Tożsamość notariusz ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów osobistych okazanych przy niniejszym akcie.

USTANOWIENIE FUNDACJI

§1.

Stawiający, zwany dalej „Fundatorem”, oświadcza, że ustanawia fundację pod nazwą „Fundacja.....” zwana dalej „Fundacją”, która działać będzie zgodnie z przepisami ustawy z dn. 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz. U. z 1991 r., Nr 46, poz. 203) oraz ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 z późn. zm).

§2.

Celami Fundacji są:

- 1.....
- 2.....
- 3.....

§3.

Siedzibą Fundacji jest Warszawa.

§4.

Na realizację celów wybranych przez Fundację Fundator przeznacza kwotę pieniężną 1000 (jednego tysiąca) złotych, która stanowić będzie fundusz założycielski Fundacji.

§5.

Fundacja uzyska osobowość prawną z chwilą wpisania jej Krajowego Rejestru Sądowego.

§6.

Wypisy aktu należy wydawać Fundatorom oraz zarządowi Fundacji w dowolnej ilości.

§7.

Pobrano takse notarialną w wysokości... zł.

Akt ten został przyjęty, odczytany, podpisany.

Podpis fundatora...

Podpis notariusza...

Uchwały

Uchwała nr 1 fundatorów Fundacji... w sprawie wyboru członków Zarządu (przykładowy wzór)

....., dnia ..... 2007 r.

Na podstawie par. 37 statutu Fundacji... fundatorzy w osobach... podjęli decyzję o wyborze do Zarządu następujących osób:

Funkcję Prezesa Zarządu Fundacji... przyznaje się Panu (Pani)...

Funkcję Wiceprezesa będzie pełnił (-a):...

Funkcję Sekretarza obejmie:...

Podpisy fundatorów

Uchwała nr 2 fundatorów Fundacji... w sprawie wyboru członków Rady Fundacji (przykładowy wzór)

....., dnia ..... 2007 r.

Na podstawie par. 26 statutu Fundacji... fundatorzy w osobach... podjęli decyzję o wyborze do Rady Fundacji następujących osób:

1. ....
2. ....
3. ....

Fundatorzy postanowili, że Przewodniczącym Rady Fundacji będzie...

Podpisy fundatorów

XI. GDZIE MOŻNA UZYSKAĆ INFORMACJE DOTYCZĄCE ZAKŁADANIA I REJESTRACJI FUNDACJI

- **Informatorium** dla organizacji pozarządowych znajdujące się w siedzibie Stowarzyszenia Klon/Jawor (ul. Szpitalna 5/5, 00-031 Warszawa, tel. (22) 828 91 28, e-mail: info@ngo.pl oraz **Infolinia 0-801 646 719**.
- Internetowy serwis **www.poradnik.ngo.pl** w portalu organizacji pozarządowych www.ngo.pl.
- Ośrodki Sieci Wspierania Organizacji Pozarządowych **SPLIT** (adresy na stronie: www.splot.ngo.pl).
- Publikacje wydawane przez Stowarzyszenie Klon Jawor w serii 3w* („Warto Wiedzieć Więcej”), pozwalające pogłębić wiedzę dotyczącą zakładania fundacji: „Jak napisać statut fundacji”, „Krajowy Rejestr Sądowy a stowarzyszenia i fundacje”, „Jak zostać organizacją pożytku publicznego”.
- Wydziały **Krajowego Rejestru Sądowego**.

Bibliografia:

- Cioch H., Prawo fundacyjne, Difin, Warszawa 2002.
- Izdebski H, Fundacje i stowarzyszenia, AJP Partners s.c., Łomianki 2001.
- Kidyba A., Ustawa o fundacjach Prawo o stowarzyszeniach, Wydawnictwa Prawnicze PWN, Warszawa 1997.
- Niemirka B., Statut fundacji, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 1998.
- Szoplińska A, Jak założyć fundację, seria 3w*, Stowarzyszenie Klon/Jawor, Warszawa 2006.
- Suski B., Stowarzyszenia i fundacje, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2006.